

JOUKKOJULKAISU

KUULO- NÄKÖVAMMAISTEN LEHTI

N:o 4/1975

Sokeain Keskusliiton Offsetpaino
Helsinki 1975

KUULO- NÄKÖVAMMAISTEN LEHTI

N:o 4/75

1. vuosikerta

Julkaisija

Sokeain Keskusliitto ry

Päätoimittaja

Kaija Salekari

Toimituksen osoite

Sokeain Keskusliitto ry

Mäkelänkatu 52 A

00510 HELSINKI 51

Puhelin 90/718 622

S i s ä l l y s

Ajatuksia vuoden vaihtuessa..... 1-2

Joulun salaperäisyys..... 2-6

Eduskuntavaalit..... 6-7

Uuden hallituksen muodostaminen vaikeaa	8-10
Pieniä uutisia	11-14
Kansaneläkkeisiin korotus joulu- kuussa	14-16
Turvataarkastuksia lisätään len- toliikenteessä	17-19
Rokote suojaa aivokalvon tuleh- duksilta	19-20
Joulun ajan tarjoiltavaa	20-25
Illan tähti	26
Kiviset kasvot	26-30
Kuurosokeiden Mallorcan matka	30-43

AJATUKSIA VUODEN VAIHTUESSA

Vuosi 1975 alkaa olla lopussa. Siihen on mahtunut sekä iloa että surua, odotuksia, pettymyksiä, iloisia yllätyksiä. Niistähän elämä muotoutuu.

Vuoden vaihtuessa teemme tavallisesti hyviä päätöksiä tulevalle vuodelle. Mitähän, jos tänä vuonna omien vaikeuksiemme keskelläkin yrittäisimme entistä useammin suoda hyvän ja lämpimän ajatuksen lähimmäisellemme.

Te kaikki varmaan jo tiedätte, että ystävämme Inger Lindgren on nyt siirtynyt Sokeain Keskusliiton johtavaksi kuntoutussihteeriksi. Onnea ja menestystä uuteen työhön

ja samalla lämpimät kiitokset työstä kuurosokeiden kuntoutussihteerinä. Näihin toivotuksiin varmaan yhtyy koko lehden lukijakunta.

Oikein hyvää ja rauhaisaa joulua teille jokaiselle.

Kaija Salekari

JOULUN SALAPERÄISYYS

Joulu tulee sinua vastaan kaikkialla. Se loistaa lasten odottavista mielistä ja yksinäisen vanhuksen muistojen kyynelten sumen-
tamasta katseesta. Se putoaa kauniina lumitähtenä nenänpäähäsi ja narahtelee lumessa talvisaappait-

tesi alla. Ja ennen kaikkea siitä joulun tulon huomaa, kun pakkasesta huolimatta sisälläsi tuntuu lämpimältä; kuin pieni joulukynttilän liekki alkaisi taas herätä kesäunestaan. Tämän liekin voimasta tunnet jokaisen ystäväsi lähelläsi voimakkaammin kuin koskaan. Kun nyt kirjoitan oman kynttiläni valossa, olette Te kaikki ystäväni luonani. Koska en voi kaikkia henkilökohtaisesti tavoittaa, tartun näin jokaiseen käteen ja toivon joulumielen jokaiseen sydämeen. Lahjani on muistojen nauhoilla sidottu ja sen sisällä on ystävyys. Joulu on kaikille odotettu ystävä. Selvimmin sen huomaa lapsista,

jotka ennen joulua muistavat syödä kaiken aamupuuronsa ja pesevät hampaansa käskemättä. Hymyilevät ikkunaan, jossa aivan varmasti vilahti jotain punaista. Se on lasten odotusta.

Entä mitä tämä joulu tuo meille? Tuoksu jokaisessa huoneesi nurkassa, ikkunoiden jääkukat, tumman taivaan ja etäisten tähtien outo läheisyys, valkeiden hankien hidas matka taivaan rannoille ja kynttilän sydän kuin kokonainen elämä.

Niin, mitä tämä joulu voisi kertoa sellaista, mitä emme jo tietäisi; silti - kuinka paljon sitä odotamme! Tahdomme kokea uu-

delleen ja uudelleen joulun lyhyen elämän. Sen salaperäisen syntymisen ja haikean tuskallisen kuoleman. Sen aikana arkisen kiireen hiljentämä rakkaus alkaa taas puhua meille, ja me rauhoitumme kuuntelemaan sen hauraita pyyntöjä. Tämä rakkaus lämmitää kylmästä vihasta palelevat huulet ja sulattaa lumikiteiksi jäätyneet pahat sanat. Joulun rakkaus on hellyys katseesta katseeseen ja kosketuksesta kosketukseen. Ja kun jouluaattona avaamme lahjamme, löydämme sen sisältä ennen kaikkea rakkauden, jonka lähimmäisemme haluaa meille osoittaa. Samanlaisen, mittaamattoman arvokkaan lahjan voi löytää myös hymystä tai ystävällisestä

sanasta, jonka saa vieraalta ihmiseltä kiireisellä joulukadulla.

Kaikki tämä rakkauden voima on säteillyt hennosta lapsesta, joka kauan sitten jouluyönä hymyili rauhallisesti äitinsä sylissä.

Häntä me muistamme jouluna. Ja kun jouluaattoiltana tunnet, että joku aivan kuin kuiskaisi Sinulle jotain, olen se vain minä, joka ajatuksillani kuiskaan SINULLE sydämelliset jouluterveiseini.

Teitä ajatellen: Tapio Kokkonen

EDUSKUNTAVALIT

Vaaleissa äänestäneitä kansalaisia oli 2.795.078. Eduskuntaan tuli edelleen 10 puoluetta.

Paikat jakaantuivat puolueiden kesken seuraavasti:

SDP (Sosiaalidemokraattinen puolue)	54
SKDL (Suomen kansan demokraattinen liitto)	40
Kepu (Keskustapuolue)	39
Kok (Kokoomus)	35
RKP (Ruotsalainen kansanpuolue)	10
LKP (Liberaalinen kansanpuolue)	9
SKL (Suomen kristillinen liitto)	9
SKYP (Suomen kansan yrittäjien puolue)	1
SMP (Suomen maaseudun puolue)	2
SPK (Suomen perustuslainen kansanpuolue)	1

Ei-sosialistisilla puolueilla on 106 paikkaa, sosialistisilla puolueilla 94 paikkaa.

UUDEN HALLITUKSEN MUODOSTAMINEN VAIKEAA

Heti vaalien jälkeen tasavallan presidentti antoi maaherra Martti Miettuselle tehtäväksi neuvotella uuden hallituksen muodostamisesta. Maaherra Miettunen yritti saada kokoon enemmistöhallituksen, joka olisi muodostunut viiden puolueen edustajista. Vasemmistopuolueet (sosiaalidemokraatit ja SKDL) hylkäsivät maaherra Miettusen ehdotuksen. Keskustapuolue, ruotsalainen kansanpuolue ja liberaalinen kansanpuolue suhtautuivat myönteisemmin esitykseen.

Maaherra Miettunen ilmoitti tasavallan presidentille epäonnistu-

neensa hallituksen muodostamisyrityksessä.

Tasavallan presidentti piti 27 päivänä marraskuuta puheen, jossa hän antoi ohjeet viiden puolueen hallituksen muodostamisesta pikaisesti.

Neuvottelut aloitettiin heti ja uusi hallitus nimitettiin 1 päivänä joulukuuta.

Hallituksen kokoonpano on seuraava:
Martti Miettunen, pääministeri (KEPU)

Kalevi Sorsa, ulkoministeri (SDP)

Paavo Aitio, työvoimaministeri (SKDL)

Kristian Gestrin, oikeusministeri (RKP)

Heimo Linna, maa- ja metsätalousmin. (KEPU)

Reino Karpola, kansliaministeri (KEPU)

Paul Paavela, valtiovarainministeri (SDP)

Irma Toivanen, sosiaali- ja terv.min. (LKP)

Paavo Tiilikainen, sisäasiainmin. (SDP)

Pirkko Työläjärvi, 2. sosiaalimin. (SDP)

Ingvar Melin, puolustusministeri (RKP)

Kauko Hjerppe, liikenneministeri (SKDL)

Paavo Väyrynen, opetusministeri (KEPU)

Kalevi Kivistö, 2. opetusministeri (SKDL)

Viljo Luukka, 2. valtiovarainministeri
(sitoutumaton = ei kuulu
mihinkään puolueeseen)

Eero Rantala, kauppa- ja teoll.min. (SDP)

Olavi Hänninen, asuntoasiainmin. (SKDL)

Sakari Lehto, ulkomaankauppa-min. (sit.)

Voimasuhteet ei-sosialistien ja
sosialistien välillä ovat tasan,
kummallakin ryhmittymällä on
9 ministerinsalkkua.

PIENIÄ UUTISIA

Pohjoismaiden kuurosokeiden konfe-
renssi pidettiin Hämeenlinnassa
hotelli Aulangolla 7.-10.10.1975.
Ruotsin kuurosokeiden yhdistyksen
puheenjohtaja Allan Bernving on
kirjoittanut konferenssista selos-
tuksen, joka julkaistaan seuraava-
ssa lehdessämme.

Postitoimipaikat ovat auki joulu-
aattona klo 12 asti ja posti kan-
netaan aamupäivällä. Myös lauan-
taina 20 p:nä joulukuuta posti on
auki aamupäivällä.

Joulukortit ja kirjeet tulisi pos-
tittaa 17.12 mennessä.

Paketit on lähetettävä 12.12. men-
nessä, jotta ne ehtisivät jouluksi

perille.

Tämän vuoden alussa suoritettun henkikirjoituksen mukaan Suomessa on 4.727.664 asukasta. Naisia on 152.478 enemmän kuin miehiä.

Valtion menojen valvontaa tullaan ensi vuonna tiukentamaan. Menot ovat kasvaneet tämän vuoden aikana 41 %, tulot ainoastaan 27 %. Valtion virastoille ja laitoksille ei ensi vuonna myönnetä lisämäärärahoja kuin poikkeustapauksissa.

Kuuluisa englantilainen kilpa-autoilija Graham Hill sai surmansa 29 päivänä marraskuuta, kun hänen ohjaamansa lentokone syöksyi maahan lähellä Lontoota.

Espanjan valtionpäämies kenraali Francisco Franco kuoli 21 päivänä marraskuuta yli kuukauden kestäneen sairauden jälkeen. Franco oli kuollessaan 82-vuotias. Hänen jälkeensä Espanjan hallitsijaksi tuli prinssi Juan Carlos. Juan Carlos vannoi virkavalansa 22 päivänä marraskuuta. Hän on nyt Espanjan kuningas Juan Carlos I.

Yhdysvaltain presidentti Gerald Ford vieraili Kiinassa joulukuun alussa. Vierailunsa aikana hän tapasi mm. puheenjohtaja Mao Tse-tungin.

Englannin kuningatar Elisabet ja hänen miehensä Edinburgin herttua

prinssi Philip vierailevat Suomessa
ensi toukokuussa.

KANSANELÄKKEISIIN KOROTUS JOULU- KUUSSA

Kansaneläkkeisiin on luvassa pieni
korotus joulukuussa. Korotus on
viides kuluvan vuoden aikana.

Keskimääräinen kansaneläke nousee
tällöin 403 markasta 414 markkaan
kuukaudessa.

Korotuksen jälkeen yksinäisen hen-
kilön täysi kansaneläke täyden
tukilisän kanssa on I kuntaryhmäs-
sä 667 markkaa. II kuntaryhmässä
635 markkaa ja III kuntaryhmässä
603 markkaa kuukaudessa. Eläk-
keensaaja-avioparin kansaneläke

on täyden tukilisän kanssa I kunta-
ryhmässä 560 mk, II kuntaryhmässä
534 mk ja III kuntaryhmässä 525mk
kummallekin kuukaudessa.

Kansaneläkkeen perusosa on korotuk-
sen jälkeen 132 mk kuukaudessa.

Täysimääräinen tukiosa on yksinäi-
selle henkilölle I kuntaryhmässä
255 mk, II kuntaryhmässä 223 mk
ja III kuntaryhmässä 191 mk kuu-
kaudessa.

Eläkkeensaaja-avioparille täysi
tukiosa on I kuntaryhmässä 204 mk,
II kuntaryhmässä 178 mk ja III
kuntaryhmässä 153 mk kuukaudessa
kummallekin.

Täysi tukilisä yksinäiselle henki-
lölle on 280 mk kuukaudessa.

Eläkkeensaaja-avioparin tukilisä on 224 mk kuukaudessa.

Täyden tukilisän saa eläkkeensaaja, jonka vuositulot eivät ylitä 850 mk, aviopareilla 1.360 mk.

Kansaneläkelain mukainen apulisa on 120 mk ja hoitolisa 177 mk kuukaudessa. Hautausavustuksen täysi määrä on 1.317 mk.

Lapsikorotus ja perhe-eläkelain mukainen lapseneläke on I kuntaryhmässä 77 mk, II:ssa 75 mk ja III:ssa 65 mk kuukaudessa.

Kansaneläkelaitos maksaa tällä hetkellä eläkettä yli 870.000 henkilölle.

TURVATARKASTUKSIA LISÄTÄÄN LENTO-LIIKENTEESSÄ

Euroopan valtioiden ilmailujärjestö ECAC kokoontui marraskuussa Pariisissa ja hyväksyi jäsenmailleen reittiliikenteen turvatarkastuksia koskevat suositukset.

Suomi ja muut Pohjoismaat olivat sitä mieltä, että myös tilauslentojen matkustajille pitäisi suorittaa turvatarkastukset.

Älä siis hämmästy, vaikka ensi vuonna lentokoneella matkustaessasi joutuisit tarkastuksen kohteeksi. Turvatarkastukset ovat erittäin tärkeitä matkustajien turvallisuuden lisäämiseksi. Eri puolilla maailmaahan on sattunut ikäviä

lentokonekaappauksia. Turvatarkastuksissa pyritään estämään aseiden vienti koneeseen ja näin estämään kaappaukset.

Turvatarkastuksissa on käytössä monta eri menetelmää.

Ulkomaan liikenteen puolella olisi heti passitarkastuksen jälkeen metallinilmaisijat, joiden läpi matkustajat kävelevät. Tämä laite pystyy ilmoittamaan, jos matkustajalla on taskussaan tai laukussaan jokin metalliesine. Kottimaan reiteillä tarkastukset tapahtuisivat pistokokeina.

Helsingin lentoaseman lisäksi säännölliset turvatarkastukset suunnitellaan aloitettaviksi myös

Turussa ja Maarianhaminassa.

ROKOTE SUOJAA AIVOKALVONTULEHDUKSILTA

Tarttuva aivokalvontulehdus on yleensä lasten ja nuorten tauti.

Syyskuun loppuun mennessä Lääkintöhallitukseen on ilmoitettu 381 aivokalvontulehdukseen sairastunutta potilasta.

Asiantuntijoiden mukaan tarttuva aivokalvontulehdus tulee lisääntymään talvella, ellei sitä rokotuksella torjuta. Lääkintöhallitus on aloittanut kouluissa ja terveyskeskuksissa rokotuskampanjan aivokalvontulehdusta vastaan.

Rokotus on ilmainen ja sen saavat

kaikki alle 19-vuotiaat. Ihan pieniä vauvoja ei kuitenkaan rokoteta. Jos joku on sairastunut tarttuvaan aivokalvontulehdukseen, rokotetaan koko hänen perheensä.

Rokotuksella voi olla pieniä sivuvaikutuksia, rokotuskohta punoitaa ja on hiukan kipeä, voi olla myös pientä lämmönnousua. Jos kuume nousee yli 38,5 °, on syytä ottaa yhteys lähimpään terveydenhoitajaan.

JOULUN AJAN TARJOILTAVAA

Ajatus siitä, mitä joulun ajan ruokapöydässä pitäisi olla, on varmaan jokaiselle muodostunut jo lapsena.

Tänä jouluna harkitaan (mietitään) taas kerran, tehdäänkö kaikki kuten ennenkin vai järjestämmekö sekä tekijöille että syöjille helpon joulun. Joulukakkuja voi tasata usealle eri aterialle. On hyvä painaa mieleen jo etukäteen, että ylensyöminen ei sovi kenenkään terveydelle.

Joulukakun valmistamme hyvissä ajoin, koska sen maku paranee säilytyksen aikana.

Taatelikakku

1 paketti kivettömiä taateleita paloittelaa, lisätään 3 dl vettä ja 1 1/2 dl sokeria, keitetään soseeksi, siihen lisätään 200 gr margariinia, 2 munaa hyvin sekoit-

taen sekä 3 1/2 dl vehnä jauhoja, joihin on sekoitettu 1 tl soodaa, 1 tl leivinjauhetta ja 2 tl vaniljasokeria. Taikina kaadetaan voideltuun, korppujauhotettuun vuokaan ja paistetaan 175 °:ssa n. 1 tunti.

Torttutaikinaa varten varaamme 1 tölkin maitorahkaa, 250 g margariinia ja 6 dl vehnä jauhoja. Aineet sekoitetaan tasaiseksi ja annetaan kovettua. Taikina kaaviroidaan 1/2 cm paksuiseksi levyksi josta otetaan muotilla pyöreitä kakkuja. Keskelle laitetaan luumua, kakut taitetaan keskeltä kahtia ja paistetaan. Samasta taikinasta voidaan valmistaa myös

pizzaa, lihipiirakkaa yms. Kaupasta saamme valmista torttutaikinaa levyinä. Siitä torttujen valmistus on vieläkin helpompaa.

Varsinaiselle ruokalistalle voimme valita kinkun lisäksi jotakin seuraavista ruokalajeista, mutta ei liikaa samalle aterialle.

Silliä sinappikastikkeessa

Sillifileet leikataan paloiksi, niiden päälle kaadetaan sinapilla maustettua kermaviiliä. Pinnalle hienoksi hakattua purjoa, tomaattia tai paprikaa.

Sienisalaatti

Liotetut sienet ja sipuli hienonnetaan, juuri ennen tarjoilua lisä-

tään kermaviiliä ja mustaa pippuria.

Rosolli

Keitettyjä punajuuria, perunoita ja porkkanoita sekä omenaa, sipulia ja suolakurkkua leikataan kuutioiksi ja sekoitetaan juuri ennen tarjoilua.

Punakaali-ananassalaatti

Kaali leikataan suikaleiksi ja siihen sekoitetaan ananaspaloja liemineen.

Lipeäkala kypsennetään uunivuoassa alumiinifoliolla peitettynä 30-40 min. Vuokaan tullut liemi kaadetaan pois ja kala tarjotaan voisulan tai valkokastikkeen kanssa suolalla ja maustepippurilla

maustettuna.

Jos lanttu- ja porkkanalaatikoiden valmistus tuntuu liian suuritöisel-
tä, ne voidaan ostaa valmiina ja maustaa maun mukaan.

Älä unohda myöskään tarjota porkkanaa ja lanttua raasteena.

Joulupuuron valmistamme ohrasuuri-
moista vaikkapa varhain jouluaamu-
na.

Jälkiruuaksi riittää kahvi torttu-
jen kanssa tai hedelmät ja marjat.

Ja kaiken kiireen keskellä muistam-
me, että oikea joulu syntyy ystä-
vällisistä ja lämpimistä ajatuk-
sista.

Hyvää joulumieltä. Sirkka Saarinen

ILLAN TÄHTI

Vasta illan tähden tänään näin
 kun yksin kuljin ikuista päin
 Sitten muistin yksinään
 jos ken vaan olisi lähelläin.

On taivas pääni yllä
 sen sydämeni tietää kyllä
 kun kuljen aina eteenpäin
 Silloin sydämeni sanoo näin:
 Missä kuljen, ain
 on Herra mun rinnallain.

Kari Lerne

KIVISET KASVOT

Taas koittaa päivä uusi, eilinen
 jo taakse jäi. Kello seitsemän
 lyö, alkaa päivän työ.

Ihmiset kodeistaan kadulle kiireh-
 tii. Kylmä viima vastaan lyö,
 päättynyt on yö. Ympärillä kuu-
 luu askel kiireinen, joku juoksu-
 jalkaa käy. Ei raitiovaunu vielä
 näy.

Roska-auto kaukaa etenee.

Koirinensa poika ulkoilmaa haukkaa
 Kulkee puiston kautta. Jossa va-
 lonheittimet luo kirkkaan valon
 urhoon jaloon, muinaismuistoon
 suureen.

Jää peittää kadun asvaltin, lumi
 tumman pinnan kätkee.

II

Jalkalampun valo laskeutui kultai-
 sena ja pehmeänä huoneeseen. Hän

seisoi ikkunan luona, nojasi otsansa viilleään ruutuun, ja pisarat jotka putoilivat ikkunalaudalle olivat hänen kyöneleitään "hän itki, itki".

III

Kuun hopeinen maisema lepäsi kaupungin yllä. Ikkunoissa ei näkynyt ainuttakaan valotuikkua. Talot nukkuivat sikeässä unessa, kadut olivat autioita ja tyhjiä. Jostain kaukaa yön sydäimestä kuului vaimea kumina. Kirkonkellot löivät siellä neljänneksiään ja täysiä tuntejaan.

IV

Vetäisin verhon syrjään, katselin ulos lasin läpi pihamaalle. Ensi

lumi satoi suurin pehmoisina hiuta-lein hitaasti, ja pehmeänä mustaan maahan. Harmaalta ja marraskuiselta taivaalta. Omenapuiden leveät oksat olivat saaneet yllensä paksun pehmoisen lumikerroksen. Maa, puut, ja pensaat oli verhottu valkoiseen vaippaan. Katselin ulos lasin läpi pihamaalle ja kaikki minussa itki "menetettyä elämää".

V

Kävelin talvisia katuja. Ikkunaruudut talojen seinissä tuijottivat mustina. Mummon kasvot verhon raossa. Autojonot valuivat pitkin ahdasta pääkatua ylös ja alas. Kävelijät kävelivät molemmin puo-

lin kantaen käsissään painavia ostoskasseja. Roskatynnyrit kolisivat, muutamia pyöräilijöitä ajoi suurten puiden alla. Ja kirkonkello löi vaimeastikolme kertaa: pim, pam, pom.

Seija Kallio

KUUROSOKEIDEN MALLORCAN MATKA

Mallorcalle lähtö tapahtui 31.10.-14.11.1975.

Mukana olivat: Martti ja Aune Rötökö, Anni Arvola, Aune Salminen, Veli-Matti Aalto, Ilse Fäld, Ossi Jalo, Rauli Jalo, Lahja Jalo, Voitto Jalo, Eero Rantatalo, Seppo Kamppinen, Arja Ahola, Kerttu Ylimattila, Elsa Heikkilä, Oiva

Maksimainen, Paavo Korhonen, Ritva Hallikainen, Olavi Eira, Kalevi Kuikanmäki, Jorma Siren, Teemu Penttilä, Pertti Säkjärvi, Ulla Nerg. Matkan vetäjänä toimi Inger Lindgren.

Kokoonnuimme Töölönkatu 21:een Finnairin lentotoimistoon klo 4.45. DC-8-lentokone lensi kohti Mallorcaa.

Mallorca on pieni saari, joka kuuluu Espanjalle. Siellä asuu 600.000 henkeä. Suurin osa kansasta elää turismin avulla.

Puoli kahdentoista tienoilla olimme perillä El Paso-hotellissa. Lentokentältä oli matkaa hotelliin n. 9 km.

Lauantaina talo tarjosi hotellin yökerhossa tervetuliasshampanjaa ja samalla oli informaatiotilaisuus (tiedotustilaisuus).

Tutustuimme myös Mallorcan ympäristöön. Olimme yökerhokierroksella, siellä espanjalaiset esittivät flamenco-tanssia. Erikoisuutena oli käynti tippukiviluolassa. Mutta ensin kävimme matkan varrella oliivipuukaupassa. Sieltä sai ostaa erilaisia oliivipuusta tehtyjä esineitä tuliaisiksi. Kävimme myös Manachon helmikaupungissa, siellä valmistetaan maailmankuuluja "Perlas de Majorica" -helmiä, joita asian tuntijoiden mielestä on mahdoton

erottaa aidoista simpukan helmistä. Japanilaisetkin ovat yrittäneet helmen valmistusmenetelmien jäljille, mutta eivät ole onnistuneet.

Helmen valmistuskaava on salaisuus, joka kulkee isältä pojalle. Nälkäisinä pysähdyimme matkan varrella syömään, saimme valita kolmea eri ruokalajia. Jatkoimme matkaa tippukiviluolaan, sen luolan löysi v. 1896 ranskalainen Martel. Hänen nimensä mukaan on luola saanut nimensä. Maanalaisessa luolassa on 177 metrin pituinen järvi, johon tauon aikana tuli joesta kolme kultaista venettä ja niissä soi kaunis musiikki. Jatkoimme matkaa bussilla eläinsafariin (eläinpuisto).

Näimme monenlaisia eläimiä mm. kirahveja, norsuja, sarvikuonoja, seeproja, simpanssiapinoita ym. Monet eläimet tulivat bussin ovelle pyytämään leipää ja pähkinöitä. Meistä oli mukava katsella auton ikkunasta tätä kaikkea.

Viimeisenä kohteena oli keramiikkakauppa, siellä annettiin jokaiselle pieni lasi ja jokainen sai maistella kolmekymmentä erilaista viinilaatua tynnyrihanasta, jos halusi. Koko matkan hinnaksi tuli 380 pesetaa, se on suomen rahassa noin 25 markkaa.

Illalla oli hotellin alakerrassa orkesterit ja tanssit.

Aamulla toiset lähtivät Illetasiin

hiekkarannalle, sinne pääsee bussilla tai taksilla. Espanjassa taksi on halpa. Toiset jäivät hotelliin. Muutamat innostuivat lähtemään Solleriin pikkujunalla. Juna kulki vuorien, laaksojen, tunneleiden läpi Sollerin kaupunkiin. Matka kesti noin tunnin verran. Sollerista jatkoimme matkaa raitiovaunulla hiekkarannalle päin. Me kävimme syömässä Iltamar-hotelliravintolassa, ruokana oli vihanessalaattia, porsasta ja ranskalaisia perunoita. Jälkiruokana oli omena. Sieltä kävelimme huviksemme vuorille päin. Tie kulki kiertäen ylöspäin. Käveltäessä näkyi vuorilla vanhoja vaaleita rakennuk-

sia ja hedelmäviljelmiä. Ilta lähestyi ja oli aika lähteä takaisin Palmaan. Kutsukortilla pääsimme Skandinavialle club -ravintolaan, lisäksi saimme ilmaiset drinkit ja ohjelmaa.

Skandinavialle clubin omistaja on suomalainen. Kilpailuja järjestettiin monenlaisia, Ossi ja Arja, Lahja ja joku vieras suomalainen mies tanssivat appelsiini otsassa kilpaa, voittajiksi tulivat Ossi Jalo ja Arja Ahola. Arvontaa oli joka puolen tunnin väli-ajoin. Sattumalta voitti Kalevi Kuikamäki kolme konjakki ryyppyä seuraavaksi päiväksi. Onnea voittajille. Suomalaiset lauloivat suomalaisia lauluja ja taputeltiin

musiikin tahdissa.

Palmassa on joka lauantai Katedraalin lähellä kirpputori, jossa on mahdollisuus tinkiä tavarastaan (pyytää alennusta). Silloin oli sateinen päivä, emme kauan viipyneet kirpputorilla, aika pian lähdimme hotelliin taksilla.

Iltapäivällä Inger ja Teemu saattoivat Sepon, Eeron, Raulin, Ossin, Arjan ja minut suomalaiseen saunaan. Saunassa sai olla niin kauan kuin jaksoi kylpeä. Löylyhuoneessa oli valkoiset kiuaskivet ja toisessa huoneessa oli pyöreä matala uima-allas. Pojat halusivat saunomisen jälkeen mieluummin päästä ulos isolle uima-altaalle.

Sateen suojassa vahti(=valvoa ja katsoa) mies ja ihmetteli poikien rohkeutta uida kylmässä altaassa. Saunomisen hinnaksi tuli 185 pesetaa (12 mk).

Maanantaina 10 päivänä kutsui Martti Rötkö klo 11:ksi kylään. Hänellä oli yllätys, mutta saimme selville. Hänellä oli nimipäivä. Me keräsimme keskenämme (= yhdessä) pienen lahjan. Lauoimme vuorotellen onnittelulaulun. Rötköt tarjosivat nimipäivämehut.

Iltapäivällä olimme tavaratalokierroksella ja kiertelimme katselemassa keskustan pikkuputiikkeja(= pikkukauppoja).

Illalla pidettiin nyyttikestit(=jokainen tuo jotakin)hotellihuoneessa.

Keskiviikkona 12 päivänä klo 20.00 oli porsasjuhlat San Amarissa.

Paikka oli viidenneltä vuosisadalta peräisin oleva linna, johon mahtuu 2000 ihmistä. Syötävänä oli salaattia, kananpoikaa, kokonaisia perunoita, niitä syötiin kuorimatta. Juotavana oli espanjalaista kansanjuomaa, sangriaa. Talonpojat Binialista soittivat kitaraa ja lauloivat espanjalaista musiikkia. Kaikki viini, mitä siellä juotiin, oli jaloilla puristettua. Sanotaan, että viininpuertajan jalat ovat sinisen vivahtavat, eikä väri koskaan irtoa.

Syönnin jälkeen siirryttiin tanssimaan. Orkesteri oli uusi pop-yhtye Madridista. Paluu hotelliin tapahtui klo 0.30.

Torstaina 13 päivänä klo 9.45 oli lähtö delfiinitarhaan Palma Novaan. Kävelymatkalla näimme aasin, vuohia, joutsenia, akvaariokaloja, sisiliskoja ym. Delfiinitarhassa hylkeet ja delfiinit tekivät erilaisia temppuja meille silmän iloksi. Siinä välissä Olavi sanoi: "En tahdo uskoa, että ne ovat oikeita delfiinejä, ovat varmaan leluja." Tuli vastaus: "Kyllä ne vaan ovat oikeita kaloja." Väliajalla odotimme papukaijanäytöstä. Papukaija osasi

ajaa autolla, pyörällä, polkupyörällä, rullaluistimilla jne. Papukaija osasi laskea, esim. kun kysyttiin, mitä on 2×7 , se naputti kelloa neljätoista kertaa. Monet kuurosokeat ihmettelivät, että eläimet osaavat olla viisaita. Takaisin hotelliin tulimme päiväs-aikaan syömään. Torstaina oli kaikista kuumuin ja kirkkain päivä, otimme aurinkoa viimeiseen asti. Toiset vielä kävivät ostoksilla. Illalla pakkasimme tavarat paluuta varten. Näin oli kaksi viikkoa hurahtanut äkkiä, lähtö oli edessä. Perjantaina 14 päivänä aamulla oli bussilla meno klo 8.45 lentokentälle. Meidän ei tarvinnut odotel-

la kauan, kun pääsimme koneeseen. Lentokoneessa söimme aamiaisen. Lentokone laskeutui Suomen aikaan klo 15.20. Loma oli kulunut nopeasti retkien, auringonoton, levon kannalta.

Ei loma sentään hukkaan mennyt, vaikka aurinkoisia päiviä ei aina ollut.

Minun mielestäni matka oli onnistunut hyvin. Kiitän kaikkia osanottajia siitä, että olette olleet mukana. Toivotan kaikille hyvää jatkoa.

Matkaterveisin Ritva Hallikainen

P.S. Huom. kaikki kuurosokeat ja muut, tehkää ehdotuksia ja toivo-

muksia, mihin toivoisitte ensi vuodeksi: Italia, Las Palmas, Kreikka, Marokko, Rhodos.

Kirjoittakaa ja tehkää ehdotuksia.